

Suvestinė redakcija nuo 2017-10-28

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-05-04, i. k. 2016-11191

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL ŪKINIŲ GYVŪNŲ VEISLININKYSTĖS PLĖTOJIMO IR RĖMIMO 2016–2020 M.
PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2016 m. gegužės 4 d. Nr. 3D-281
Vilnius

Vadovaujantis Nacionaline 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Nacionalinės 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programos patvirtinimo“, 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L193, p.1), nuostatomis ir Europos Komisijos Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairėmis 2014–2020 m. (2014/C 204/01),

t v i r t i n u Ūkinių gyvūnų veislininkystės plėtojimo ir rėmimo 2016–2020 m. programą (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro
2016 m. gegužės 4 d.
įsakymu Nr. 3D-281

**ŪKINIŲ GYVŪNŲ VEISLININKYSTĖS PLĖTOJIMO IR RĖMIMO 2016–2020 M.
PROGRAMA
I SKYRIUS**

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ūkinių gyvūnų veislininkystės plėtojimo ir rėmimo 2016–2020 m. programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Nacionaline 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Nacionalinės 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programos patvirtinimo“, 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L193, p. 1), nuostatomis, Europos Komisijos patvirtintomis Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairėmis 2014–2020 m. (2014/C 204/01), Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo nuostatomis.

2. Ūkinių gyvūnų veislininkystė – tai zootechninių ir ūkinių organizacinių priemonių visuma ūkinių gyvūnų veislėms gerinti. Tinkamai organizuotas ir kryptingas darbas veislininkystės srityje, teisingas selekcijos metodų parinkimas ir jų taikymo efektyvumas lemia ūkinių gyvūnų sveikatingumą, produktyvumo augimą, gaminamos produkcijos kokybę, o visa tai turi tiesioginės įtakos ūkio pelningumui. Veislininkystės sistema yra nuolat tobulinama, peržiūrint ir keičiant teisės aktus, reglamentuojančius veislininkystės veiklas. Siekiant didinti gyvulių produktyvumą, gerinti sveikatingumą, eksterjerą, reprodukcinės bei kitas ūkiškai ir ekonomiškai naudingas savybes, svarbus teisingas ir kryptingas veislininkystės darbas, efektyvi ir intensyvi gyvulių selekcija, tinkamai parengti veisimo planai.

3. Ūkinių gyvūnų veislininkystės sistemos dalyviai – tai veislinių gyvulių augintojai, pripažintos veislininkystės institucijos (toliau – asociacijos), vienijančios veislinių gyvulių augintojus, asociacijas vienijančios organizacijos, veislininkystės paslaugas teikiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, valstybės valdomos įmonės, kuriose Žemės ūkio ministerija yra valstybei atstovaujanti institucija ir kurios vykdo joms perduotus specialiuosius įpareigojamus (toliau – valstybės valdomos įmonės), ir privačios įmonės bei organizacijos.

4. Pagrindinis selekcijos tikslas yra teigiama kartų kaita. Nauja karta turi būti geresnė už buvusiąją. Siekiant nustatyti savybių gerėjimo kryptį vykdomas reproduktorių vertinimas pagal

palikuonių produktyvumo savybes. Ūkinių gyvūnų kilmė tikrinama imunogenetiniais metodais. Veisimui tinkami, turintys pakankamai informacijos apie kilmę gyvuliai įrašomi į atitinkamos veislės kilmės knygą. Selekcija vykdoma atrenkant veislei tinkamus gyvulius, parenkant poras pagal numatytus asociacijų selekcinį programų uždavinius, naudojant atitinkamus veisimo metodus.

5. Ūkinių gyvūnų veislininkystės pagrindas – vykdoma gyvulių produktyvumo kontrolė. Lietuva jau nuo 1996 m. yra narė Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (toliau – ICAR), vienijančio per 70 visateisių ir 30 asocijuotų (neturinčių balsavimo teisės) narių. 2007 m. Lietuvai buvo suteikta teisė veislinių galvijų kilmės pažymėjimus žymėti ICAR spaudu (dabar – kokybės sertifikato ženklas), pažymint, kad šalyje gyvulių produktyvumo kontrolės, tapatybės nustatymo, apskaitos, duomenų kaupimo, saugojimo ir apdorojimo principai atitinka ICAR reikalavimus. 2010 m. ICAR Generalinėje asamblėjoje Lietuvai oficialiai buvo suteiktas veislinės pieninės galvijininkystės sistemos tarptautinis pripažinimas ir ICAR atpažinties numeris (sertifikatas). 2012 m. suteiktas ICAR kokybės sertifikatas. 2015 m. gautas atnaujintas kokybės sertifikatas, kuriuo pažymima, kad gyvulių produktyvumo kontrolės sistema Lietuvoje visiškai atitinka ICAR reikalavimus. Todėl visuose produktyvumo kontrolės etapuose turi būti užtikrinama kontrolinių melžimų kokybė, duomenų atsekamumas, kaupimas bei saugojimas, apdorojimas ir platinimas, nepažeidžiant ICAR reikalavimų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

6. Programos paskirtis – nustatyti ūkinių gyvūnų veislininkystės plėtros tikslus ir uždavinius, įgyvendinimo priemones, sudaryti teises ir ekonomines prielaidas didinti visų rūšių ūkinių gyvūnų produktyvumo genetinį potencialą, turtinti ir išsaugoti šalies genetinius resursus, didinti veislinių ūkinių gyvūnų skaičių, gerinti produkcijos kokybę, sudaryti sąlygas stiprėti asociacijoms.

7. Šioje Programoje vartojamos sąvokos:

7.1. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

7.2. **veislinis ūkinis gyvūnas** – ūkinis gyvūnas, kurio kilmė ir individualios veislinės savybės atitinka tam tikros ūkinių gyvūnų veislės reikalavimus ir kuris įrašytas į pripažintos veislininkystės institucijos tvarkomą ūkinių gyvūnų kilmės knygą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

7.3. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

7.4. Kitos Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatyme, Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatyme, kituose įstatymuose ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose gyvulininkystę ir su ja susijusią veiklą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

II SKYRIUS

PROGRAMOS STRATEGINIS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

8. **Strateginis Programos tikslas** – plėtoti ir tobulinti nacionalinę ūkinių gyvūnų veislininkystės sistemą, gerinant visų ūkinių gyvūnų rūšių veislines savybes, produkcijos kokybę, išsaugant genofondą, veiksmingiau naudoti genetinius išteklius, sudarant sąlygas stiprėti asociacijoms ir valstybės valdomoms įmonėms, veikiančioms ūkinių gyvūnų veislininkystės srityje, užtikrinant Europos Sąjungos ir ICAR reikalavimų atitiktį.

Norint kryptingai siekti veislininkystėje užsibrėžtų tikslų, labai svarbu kaupti ir analizuoti su ūkinių gyvūnų produktyvumu, genetinės kokybės tyrimų ir kilmės nustatymu susijusius duomenis, užtikrinti operatyvų duomenų patekimą į vieningą duomenų bazę, jų apibendrinimą, sisteminimą, veislinės vertės nustatymą ir laiku pateikimą vartotojams. Todėl būtina tobulinti Gyvulių veislininkystės informacinę sistemą (toliau – GYVIS).

Siekiant stiprinti valstybės valdomas veislininkystės srities įmones tikslinga į valstybės valdomų bendrovių valdybų sudėtį įtraukti nepriklausomus narius, turinčius ūkio šakos, kurioje veikia konkreti valstybės valdoma veislininkystės srities įmonė, žinių. Nepriklausomų narių atranka vyksta pagal Nepriklausomų narių atrankos į valstybės valdomų bendrovių kolegialius valdymo organus tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 3D-885 „Dėl Nepriklausomų narių atrankos į valstybės valdomų bendrovių kolegialius valdymo organus tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Ūkinių gyvūnų veislininkystės darbas turi būti nuolat prižiūrimas, jo rezultatai analizuojami, išskylančios problemos sprendžiamos, todėl įkurtas Nacionalinis ūkinių gyvūnų veislininkystės komitetas, į kurio sudėtį įtraukti Žemės ūkio ministerijos, žemdirbių savivaldos, mokslo bei mokymo institucijų ir kitų suinteresuotų institucijų atstovai. Nacionalinis ūkinių gyvūnų veislininkystės komitetas vertina Programos įgyvendinimą ir selekcijos pasiekimus bei analizuoja didžiausių rezultatų veislininkystės srityje pasiekusių Europos Sąjungos šalių patirtį, kuri padėtų įvertinti esamą veislininkystės padėtį.

Dalyvavimas parodose, mugėse suteikia galimybę Lietuvos gyvulininkystės sektoriuje veikiančioms organizacijoms, veislinių ūkinių gyvūnų augintojams pristatyti savo veiklą ir pasiekimus, šalies ir tarptautinę patirtį. Taip pat tai puiki galimybė susipažinti su kitų šalių gyvulininkystės ir veislininkystės vykdoma politika, veikiančiomis gyvulininkystės srities organizacijomis bei jų veikla, užmegzti ryšius, pasidalyti patirtimi, aptarti problemas bei jų

sprendimo būdus, ūkio pažangos tempus ir taikomas inovacijas. Veislinių ūkinių gyvūnų parodos – puiki proga parodyti tai, ką turime geriausia, aptarti veislininkystės mokslo naujienas, atverti naujas rinkas ir rasti partnerių. Taip pat labai svarbu užtikrinti Lietuvos visateisę narystę tarptautinėse su ūkinių gyvūnų veislininkyste susijusiose organizacijose.

Veislinių ūkinių gyvūnų veisimo programų įgyvendinimą būtina stebėti, tobulinti ir prireikus keisti, atsižvelgiant į Veisimo programų rengimo rekomendacijas, patvirtintas Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2016 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 1A-12 „Dėl Veisimo programų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

Veislininkystės vystymas glaudžiai susijęs su mokslo pasiekimais, naujų šėrimo ir laikymo technologijų pritaikymu. Todėl labai svarbu, kad būtų vykdomi užsakomieji moksliniai tyrimai, susiję su ūkinių gyvūnų veislininkyste, kurie padėtų analizuoti ir vertinti selekcinio proceso rezultatus, atlikti veislinių populiacijų genetinę analizę, nustatyti gyvūnų auginimo sąlygų ir skirtingų veiksnių įtaką veislinių ūkinių gyvūnų sveikatingumui ir produktyvumui bei produkcijos kokybei, taip pat optimizuoti ir vystyti reprodukcines technologijas skirtingoms gyvūnų rūšims.

Ūkinių gyvūnų veislininkystės veikla vykdoma vadovaujantis Lietuvos bei Europos Sąjungos teisės aktais. Europos Parlamentas ir Taryba 2016 m. birželio 8 d. priėmė reglamentą (ES) Nr. 2016/1012 dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, taikomų grynaveislių veislinių gyvūnų ir hibridinių veislinių kiaulių veisimui, prekybai jais bei jų genetinės medžiagos produktais ir jų įvežimui į Sąjungą, kuriuo iš dalies keičiami reglamentas (ES) Nr. 652/2014, Tarybos direktyvos 89/608/EEB ir 90/425/EEB bei panaikinami tam tikri gyvūnų veisimo srities aktai („Gyvūnų veisimo reglamentas“), todėl labai svarbu, kad laiku būtų parengti teisinės bazės pakeitimai.

Ūkinių gyvūnų veislininkystės srityje nustatant veislinių ūkinių gyvūnų veislinę vertę svarbus vaidmuo tenka DNR tyrimams. Atlikus DNR analizę, apskaičiuojama gyvulio veislinė vertė. Šiuo metu ūkinių gyvūnų laikytojai genomo, a2a2 tyrimus atlieka užsienio šalyse (Lenkijoje, Vokietijoje).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

9. Bendrieji programos uždaviniai:

9.1. tobulinti GYVIS, kurioje kaupiami ūkinių gyvūnų produktyvumo, genetinės kokybės tyrimų ir kilmės duomenys;

9.2. siekiant stiprinti valstybės valdomų veislininkystės srities įmonių valdybas (kolegialų valdymo organą), į jų sudėtį įtraukti nepriklausomus narius;

9.3. Nacionaliniam ūkinių gyvūnų veislininkystės komitetui spręsti su veislininkyste susijusius probleminius klausimus, vertinti, kaip įgyvendinama Programa;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

9.4. kasmet organizuoti veislinių ūkinių gyvūnų parodas;

9.5. įvertinti visų grynaveislių ūkinių gyvūnų veislių gerinimo selekcinį programų parengimą ir vykdymą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

9.6. vykdyti užsakomuosius mokslinius tyrimus, susijusius su ūkinių gyvūnų veislininkyste;

9.7. remti Lietuvos dalyvavimą tarptautinėse gyvulininkystės organizacijose;

9.8. užtikrinti teisinės bazės parengimą laiku, atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisinės bazės pakeitimus;

9.9. nuolat vertinti didžiausių rezultatų veislininkystės srityje pasiekusių Europos Sąjungos šalių patirtį, kuri padėtų įvertinti esamą veislininkystės padėtį;

9.10. vykdyti veislinių ūkinių gyvūnų veislinės vertės nustatymo (DNR ir genomo) tyrimus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

9.11. veislinių gyvulių bandose sėklinimui ir kergimui naudoti aukštos veislinės vertės ir androloginės kokybės reproduktorius.

III SKYRIUS PROGRAMOS SPECIALIEJI TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

PIRMASIS SKIRSNIS

PIENINĖ GALVIJININKYSTĖ

10. **Pieninės galvijininkystės tikslas** – didinti pieninių veislių karvių produktyvumą, gerinti pieno sudėtį, gerinti karvių vaisą, ilgaamžiškumą ir kitas ūkiškai naudingas savybes, didinti veislinių galvijų augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, eksterjerą, didinti geros veislinės vertės pieninių veislių galvijų skaičių.

11. Lietuvoje veisiami vietinių (Lietuvos šėmųjų, Lietuvos baltnugarių, grynaveislių Lietuvos žalujų, grynaveislių Lietuvos juodmargių) ir atvežtinių pieninės bei pieninės ir mėsinės krypties veislių galvijai. Grynaveislių pieninių galvijų 2016 m. sausio 1 d. (ŽŪIKVC duomenimis) šalyje buvo daugiau nei 190 tūkst., t. y. 28 proc. mažiau nei 2010 m. sausio 1 d. (buvo daugiau nei 264 tūkst. veislinių pieninių galvijų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

12. Už pieninių galvijų selekcinį programų vykdymą Lietuvoje yra atsakingos keturios pripažintos pieninių galvijų veislininkystės institucijos (Lietuvos juodmargių galvijų gerintojų asociacija, Lietuvos galvijų veisėjų asociacija, Lietuvos žalujų galvijų gerintojų asociacija, Lietuvos

nykstančių ūkinių gyvūnų augintojų asociacija). Per pripažintas pieninių galvijų veislininkystės institucijas yra skiriama valstybės pagalba, veislinių pieninių galvijų augintojams kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

13. Lietuvoje gyvulių produktyvumo kontrolė melžiamų karvių bandose vykdoma Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklėse, patvirtintose žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“, nurodytais metodais. Produktyvumo kontrolė iš dalies finansuojama valstybės (kontroliuojamų karvių pieno mėginių tyrimas, duomenų apdorojimas ir kiti darbai, kuriuos atlieka kompetentingos institucijos išduotus leidimus turintys fiziniai / juridiniai asmenys arba žemės ūkio ministro įsakymu įgalioti juridiniai asmenys (toliau – ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai). Vykdamt kryptingą ir nuoseklų veislininkystės darbą didėja karvių produktyvumas: 2010 metais iš kontroliuojamos karvės primelžta 6 209 kg (2015 m. – 7 109 kg) 4,35 proc. riebumo ir 3,34 proc. baltymingumo pieno. Per paskutinius 5 metus mūsų šalies kontroliuojamų karvių bandų produktyvumas padidėjo 900 kg.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

14. Visi pieninių galvijų produktyvumo kontrolės duomenys yra kaupiami ir apdorjami ŽŪIKVC administruojamos GYVIS Pieninių galvijų veislininkystės posistemyje. Visi gyvulių laikytojai, dalyvaujantys produktyvumo kontrolės procese, turi galimybę prisijungti prie Pieninių galvijų veislininkystės posistemio. Gyvulių laikytojams pateikiami jų bandos produktyvumo kontrolės duomenys, kuriais vadovaujantis galima priimti ūkiui valdyti reikalingus sprendimus. Kontroliuojamų bandų savininkams GYVIS Pieninių galvijų veislininkystės posistemyje pateikiama informacija yra ir turi išlikti nemokama.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

15. Tikrinamieji veisliniai buliai vertinami pagal jų palikuonių patelių atskirus produktyvumo požymius. Įvertinus teigiamai, yra kaupiama ir platinama jų sperma Lietuvos ir kitų šalių rinkai. Buliai vertinami tik pagal ekonomiškai naudingus požymius. Bulių motinos iš anksto neatrenkamos, tačiau, analizuojant duomenis, yra atrenkami potencialiai geriausi buliukai, kuriuos siūloma vertinti pagal palikuonių kokybę. Iš kontroliuojamųjų bandų atrenkami patys produktyviausi, sveiki užkrečiamųjų ir paveldimų ligų atžvilgiu, gero eksterjero, tipiški veislei gyvuliai – būsimų bulių motinos, kurios pagal individualų parinkimą poruojamos su geriausiais tuo metu įvertintais buliais reproduktoriais. Atvesti buliukai, tipiški veislei, be eksterjerinių trūkumų ir sveiki paliekami auginti veislei. Esant ribotam bulių motinų skaičiui, susidaro problema atrinkti reikiamą buliukų skaičių, tinkantį tolesniam auginimui ir tikrinimui. Kasmet iš kitų šalių įsivežama

iki 20 proc. jaunų buliukų, kilusių iš gerai įvertintų tėvų. Buliukai, sulaukę 12–14 mėn. amžiaus, yra pradedami naudoti spermos gamybai ir tie, kurių sperma atitinka keliamus reikalavimus, yra paliekami tolesniam veisimui. Sukaupus keletą tūkstančių dozių, mažiausiai 800 dozių yra panaudojama buliui vertinti pagal palikuonių paveldimąsias savybes. Šis procesas trunka 4,5–5 metus. Po įvertinimo buliai, gavę įvertinimo indeksą, kuris yra žemesnis kaip 100, laikomi populiacijos blogintojais, jų sperma ir pats bulius brokuojami, o gavę indeksą, kuris yra aukštesnis kaip 100, naudojami tolesniam bandų gerinimui. Ši taisyklė netaikoma genofondinių veislių buliams.

Tikrinamieji veisliniai buliai vertinami pagal genomą. Įvertinus teigiamai, yra kaupiama ir platinama jų sperma Lietuvos ir kitų šalių rinkai. Buliai vertinami tik pagal ekonomiškai naudingus požymius. Bulių motinos atrenkamos pagal genomo tyrimą, kuris siekia ne mažiau kaip 150 gBVV. Kasmet iš kitų šalių įsivežama iki 20 proc. jaunų buliukų, įvertintų pagal genomą, kurių gBVV ne mažesnis kaip 140 gVV, vertinami toliau. Buliukai, sulaukę 12–14 mėn. amžiaus, yra pradedami naudoti spermos gamybai ir tie, kurių sperma atitinka keliamus reikalavimus, yra paliekami tolesniam veisimui. Veislininkystės įmonės turi skelbti visų įvertintų bulių naujausius vertinimo rezultatus, nepriklausomai nuo įvertinimo rezultatų.

Mažas kontroliuojamų karvių skaičius riboja tikrinamųjų bulių skaičiaus panaudojimą, todėl pageidaujantiems vykdyti produktyvumo kontrolę, galimas ir genomio vertinimo naudojimas. Bulių gerintojų platesnis panaudojimas leidžia sparčiau didinti galvijų produktyvumą, gerinti produkcijos kokybę, taip pat mažinti gamybos kaštus. Ypač svarbi gyvulių produktyvumo kontrolės nauda vykdant karvių atranką pagal produktyvumą, nes karvių produktyvumas lemia pieno savikainą, pieno gamybos efektyvumą. Mažas karvių produktyvumas santykinai padidina investicijų bei darbo jėgos poreikį. Bulių vertinimas pagal palikuonis ir genomo tyrimai iš dalies finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

16. Nuo 2009 m. INTERBULL (Tarptautinis bulių vertinimo komitetas) perskaičiuoja bulių reproduktorių produktyvumo požymio vertinimo duomenis, gautus pagal Lietuvoje galiojančią veislinių bulių reproduktorių vertinimo metodiką. Kiekvienais metais iš kitų šalių yra importuojami veisliniai galvijai ir veislinių bulių reproduktorių spermos dozės. Atskirose šalyse veisliniai buliai reproduktoriai yra vertinami BLUP metodu (geriausias nepriklausomas gyvulių vertinimo metodas, angl. Best Linear Unbiased Prediction), tačiau pagal skirtingus vertinimo požymius, todėl skirtingi vertinimo rezultatai yra nelygintini tarpusavyje. Siekdamas supaprastinti veislinių bulių reproduktorių vertinimo rezultatų naudojimą, INTERBULL kitose šalyse vertintų veislinių bulių reproduktorių duomenis perskaičiuoja pagal konkrečios šalies vertinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

17. Seksuota veislinių bulių reproduktorių sperma – lazeriais buliaus spermoje moteriškosios lyties spermatozoidų atskyrimas nuo vyriškosios lyties spermatozoidų. Naudojant tokią spermą pasiekama, kad vietoj teoriškai atvedamų 50 proc. telyčaičių atvedama iki 90 proc. Tokiu būdu didesnis gimstančių telyčaičių kiekis yra akivaizdus privalumas pieninės galvijininkystės sektoriuje, nes telyčaičių pieninėje bandoje reikia daugiau, nei buliukų. Didesnė atvestų moteriškosios lyties veršelių dalis užtikrina savos bandos aprūpinimą telyčiomis, suteikia galimybę bandoje vykdyti griežtesnę telyčių selekciją, be to, atveria galimybę pateikti rinkai veislinius gyvulius. Naudojant seksuotą veislinių bulių reproduktorių spermą, yra galimybė padvigubinti atvestų telyčių skaičių ir sukoncentruoti savo pastangas bandos pakaitai gauti naudojant pačias geriausias bandos karves. Šios spermos naudojimas veislininkystės sektoriuje garantuoja greitesnį bandos veislinių požymių gerinimą. Būtina įvertinti šių priemonių kompensavimo galimybes teikiant valstybės pagalbą.

18. Kitų šalių veislininkystės įmonėse plačiai naudojamas bulių genomo vertinimas ir genomine selekcija. Naudojant šį metodą iš spermos, kraujo, plaukų šaknelių pavyzdžio nustatoma, kokius ūkiškai naudingų savybių genus gyvūnas yra paveldėjęs iš tėvų ir perduos savo palikuonims. Tai pagreitina veislinių bulių pirminį vertinimą ir atranką. Vykdam selekciją tradiciniu BLUP metodu užtrunkama daug laiko, buliukai veislei atrenkami tik pagal jų tėvų savybes, apie patį gyvulį nieko nežinant, be to, tai brangus veislinio buliaus veislinės vertės patikrinimas. Genominis vertinimas leidžia atsirinkti aukštesnės kokybės jaunos buliukus tikrinimui. Programiniu laikotarpiu būtina remti genomo vertinimą. Genofondinių bulių ir bulių motinų kilmei patikrinti naudotini imunogenetiniai tyrimai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

19. Lietuvoje kasmet dėl eksterjero trūkumų išbrokuojama nemažai gyvulių. Dėl to ūkininkai patiria nemažai nuostolių. Todėl labai svarbu, kad nuolat būtų atliekamas kontroliuojamų pirmaveršių karvių eksterjero vertinimas. Galvijų eksterjero vertinimą, įgyvendindamos selekcines programas, atlieka pripažintos veislinių pieninių galvijų augintojų asociacijos, kurių darbas yra remiamas valstybės. Programiniu laikotarpiu turi būti užtikrintas būtinas eksterjero vertinimo skaičius, įgyvendinant selekcinėse programose numatytus tikslus. Ir toliau turi būti teikiama valstybės pagalba eksterjero vertinimo kaštams padengti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

20. Uždaviniai pieninės galvijininkystės tikslui pasiekti:

20.1. didinti veislinių pieninių galvijų skaičių;

20.2. vykdyti genominius bei veislinių pieninių bulių ir bulių motinų imunogenetinius tyrimus;

20.3. didinti kontroliuojamų pieninių karvių procentinį dydį;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

20.4. didinti veislinių pieninių karvių produktyvumą;

20.5. vykdyti bulių vertinimą pagal INTERBULL reikalavimus;

20.6. siekti, kad didėtų genetinis karvių pieno produktyvumo potencialas, gerėtų kokybiniai pieno rodikliai, būtų gerinamas karvių eksterjeras ir kitos ūkiškai naudingos savybės;

20.7. užtikrinti veislinių bulių atrinkimą, juos įvertinant pagal palikuonis;

20.8. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

ANTRASIS SKIRSNIS

MĖSINĖ GALVIJININKYSTĖ

21. **Mėsinės galvijininkystės tikslas** – panaudojant kitų šalių geriausius genetinius išteklius, didinti Lietuvoje veislinių mėsinių galvijų skaičių, didinti gyvulių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, eksterjerą, raumeningumą, skerdenų ir mėsos kokybę, skatinti mėsinių galvijų auginimą.

22. Lietuvoje veisiami ir auginami grynaveisliai mėsiniai galvijai, mėsinių veislių bei pieninių ir mėsinių veislių mišrūnai. Priklausomai nuo mėsinių galvijų ir jų mišrūnų brendimo laiko, ūkiuose taikomos skirtingos mėsinių galvijų auginimo technologijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

23. Mėsinė galvijininkystė sparčiau pradėta plėtoti 2011–2014 metais, kai Žemės ūkio ministerija, siekdama paskatinti smulkiuosius ir (ar) pradedančiuosius ūkininkus verstis mėsine gyvulininkyste pašalinant patiriamus specifinius šio sektoriaus sunkumus bei sukuriant jiems paskatą išlaikyti dabartinį gamybos lygį, pradėjo teikti paramą mėsinės galvijininkystės sektoriui pagal specialiąją schemą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2011 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 3D-465 „Dėl Tiesioginių išmokų už mėsinius galvijus ir mėsines avis administravimo, kontrolės bei mokėjimo 2012–2013 m. taisyklių patvirtinimo“. Nuo 2011 m. sausio 1 d. iki 2016 m. sausio 1 d. grynaveislių mėsinių veislių galvijų skaičius padidėjo net 148 proc. (nuo 11 756 vnt. iki 29 174 vnt.). Mėsinių veislių galvijų skaičiaus didėjimui įtakos turėjo ir suteikiama valstybės pagalba grynaveislių mėsinių veislių galvijams įsigyti, kompensuojant iki 30 proc. mėsinio galvijo įsigijimo sumos. Pasinaudojus šia nauja pagalbos schema 2015 m. buvo įsigyti 1 408 grynaveisliai mėsiniai galvijai. Pagal šią pagalbą 2015 m. buvo įsigyti 124 grynaveisliai buliai reproduktoriai. Būtina užtikrinti valstybės pagalbą grynaveisliams mėsiniams galvijams įsigyti iki 2020 metų, tęsiant susietosios paramos teikimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

24. Už mėšinių galvijų veislininkystės selekcinės programos vykdymą atsakinga veislininkystės institucija – Lietuvos mėšinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacija. Per pripažintą mėšinių galvijų veislininkystės instituciją yra skiriama valstybės pagalba, veislinių mėšinių galvijų augintojams kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų. Didėjant mėšinių galvijų skaičiui, siekiant gerinti mėšinių galvijų bandas ir efektyviai panaudoti genetinį potencialą, svarbu užtikrinti pakankamą finansavimą mėšiniams galvijams įvertinti. Veislininkystės institucijos pagrindinis uždavinys – sutelkti kuo daugiau ūkininkų, auginančių veislinius mėšinius galvijus, padėti jiems ne tik įgyvendinti mėšinių galvijų veislininkystės selekcinės programas, tvarkyti veisti skirtų grynaveislių mėšinių galvijų kilmės knygas, organizuoti ir rengti veislinių mėšinių galvijų parodas, aukcionus, šviečiamuosius informacinius renginius, atstovauti mėšinių galvijų augintojų interesams įvairiose institucijose bei ieškoti rinkų veisliniams mėšiniams galvijams realizuoti, bet ir spręsti Lietuvoje auginamų mėšinių galvijų auginimo ir veisimo technologijų gerinimo problemas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

25. Asociacija įgyvendindama selekcijos programas, siekia, kad grynaveislių galvijų bandose būtų gerinamos mėšinių galvijų genetinės savybės, užtikrinamas galvijų priesvorio per parą didėjimas, aukšta skerdenos išėiga ir mėsos kokybės gerėjimas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

26. Darbus, susijusius su gyvulių selekcijos, veislinės vertės nustatymu bei mėšinių savybių ir mėsos kokybės gerinimu, atlieka ūkininkų gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

27. Mėšinių veislių galvijų produktyvumo kontrolės bei bulių vertinimo duomenys kaupiami ŽŪIKVC administruojamoje Gyvulių veislininkystės informacinėje sistemoje (Mėšinių galvijų apskaitos posistemyje), kurią reikia atnaujinti bei nuolat pildyti duomenimis, reikalingais rengiant selekcinės programas.

Vykdam selekcinės programas, būtina pagal parengtas produktyvumo tyrimų atlikimo metodikas įvertinti individualios bulių produktyvumo kontrolės poreikį, toliau atliekant bulių reproduktorių, reikalingų selekcinėms programoms vykdyti, vertinimą pagal palikuonių penėjimosi bei mėsines savybes. Atrinkus perspektyviausius bulius pagal produktyvumo tyrimų rezultatus, naudoti genominius tyrimus, gautus rezultatus lyginant su kitų šalių duomenų vidurkiais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

28. Mėsinės galvijininkystės sektoriuje karvės ir telyčios paprastai apvaisinamos kergiant. ŽŪIKVC duomenų bazėse daugėja įrašų, kuriuose trūksta duomenų apie galvijų kilmę – žinoma tik motina, tėvo nėra galimybės nurodyti, nes kergimo įvykis nebuvo užregistruotas ŽŪIKVC duomenų bazėje. Siekiant turėti visą informaciją apie galvijų kilmę ir taip išvengti galimo neapgalvoto giminingo veisimo, kai kergiama naudojant nežinomos kilmės bulius, nuo 2014 m. gegužės 1 d. pradėta vykdyti galvijų kergimo apskaita.

29. Lietuvoje pastaraisiais metais naudojama nemažai iš Europos Sąjungos šalių importuotos bulių spermos. Didėja poreikis mėsinės gyvulininkystės ūkiuose taikyti dirbtinį apvaisinimą. Ūkiuose, kuriuose taikomas dirbtinis apvaisinimas, padidėjo produktyvumas, lengviau atrenkami gyvuliai tolesnei selekcijai, lengviau vykdyti užkrečiamųjų ligų prevenciją ir kontrolę. Alternatyva sėklinimui naudojant spermą yra embrionų persodinimas, kai persodinami užšaldyti arba šviežiai išplauti embrionai. Šiuo tikslu LSMU Gyvulininkystės institute atliekami galvijų sėklinimo ir reprodukcinių procesų valdymo darbai bei embrionų transplantavimas. Siekiant populiarinti šį metodą, tikslinga įtraukti ir kitas veislininkystės srityje dirbančias įmones.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

30. Uždaviniai mėsinės galvijininkystės tikslui pasiekti:

30.1. didinti mėsinių galvijų skaičių (grynaveislių ir mėsinių veislių mišrūnų);

30.2. Didinti grynaveislėms mėsinėms karvėms kergti naudojamų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes bei pagal individualų produktyvumą įvertintų bulių skaičių bei kitais naujaisiais tyrimų metodais įvertintus bulius, kergti naudoti tik įvertintus bulius gerintojus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

30.3. mėsinių veislių galvijų produktyvumo apskaitą vykdyti pagal ICAR rekomendacijas;

30.4. vykdant galvijų selekcijos programas, ypatingą dėmesį skirti veislinių bulių atrankai, palikuonių atskirų požymių įvertinimui ir veislinės vertės nustatymui pagal naujausius tyrimų metodus, įtraukiant ir genominių vertinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

TREČIASIS SKIRSNIS

VEISLINĖ KIAULININKYSTĖ

31. **Veislinės kiaulininkystės tikslas** – gerinti veislines ir produktyvias savybes, plėtoti veislinių kuilių ir paršavedžių įvertinimą ir atranką mėsos kokybės atžvilgiu ir jų tolesnį panaudojimą.

32. Lietuvoje veisiamos vietinių (pagerintų Lietuvos baltųjų ir senojo genotipo Lietuvos baltųjų, Lietuvos vietinių) bei atvežtinių veislių kiaulės. Vykdamas prekybą veislinėmis kiaulėmis Lietuvos kiaulių laikytojai sunku konkuruoti šioje srityje dėl pasauliniu mastu sukurtų sėkmingų kiaulių veislių derinių. Dėl afrikinio kiaulių maro grėsmės veislinių kiaulių sektoriuje pastaraisiais metais taip pat pastebima tam tikrų neigiamų tendencijų – mažėja veislinių kiaulių, grynaveislių kiaulių. 2016 m. sausio 1 d., valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucijos duomenimis, šalyje jų buvo daugiau nei 22,2 tūkst. vnt. arba 42 proc. mažiau nei 2010 metais (2010 m. sausio 1 d. buvo daugiau nei 38 tūkst. veislinių kiaulių), 2010 m. Lietuvoje veikė 27 veislynai, 2015 m. – 14 (6 A grupės veislynai, 7 B grupės veislynai, 1 C grupės veislynas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

33. Už veislinių kiaulių selekcinę (hibridizavimo) programų vykdymą atsakingos dvi pripažintos veislininkystės institucijos – Lietuvos kiaulių augintojų asociacija (tvarko veislinių kiaulių kilmės knygą ir hibridų registrą) ir Lietuvos veislinių kiaulių augintojų ir gerintojų asociacija (tvarko savo narių hibridų registrą). Per pripažintas kiaulių veislininkystės institucijas yra skiriama valstybės pagalba, veislinių kiaulių augintojams kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų.

34. Svarbią reikšmę veislinei kiaulininkystei turi kiaulių produktyvumo kontrolės vykdymas. Kiaulių produktyvumas daug priklauso nuo veisimo metodų, atrankos ir porų parinkimo, zootechninės apskaitos, produktyviųjų savybių vertinimo tikslumo ir tinkamai suformuotos kiaulių bandos bei jos struktūros. Kiaulių produktyvumo kontrolės tikslas – nustatyti individualų kiaulių produktyvumą, pateikti produktyvumo duomenis kiaulių genetiniam vertinimui, kilmės knygų tvarkymui ir, svarbiausia, pačiam ūkininkui, kad jis galėtų atlikti kiaulių atranką ir paranką. Viena iš sudėtinių kiaulių produktyvumo kontrolės dalių yra paršavedžių ir kuilių patikrinimas pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes. Šią paslaugą teikia ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai.

Atsižvelgiant į veislinių kiaulių augintojų siūlymus, tikslinga įvertinti ir kitų kiaulių produktyvumo tyrimų pritaikymą ūkio sąlygomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

35. Veislynuose būtina užtikrinti kiaulių selekcijos proceso biologinių-ūkinių savybių gerinimo krypties tęstinumą ir nuoseklų veislinių kiaulių ženklinimo, registravimo ir produktyvumo kontrolės, veislinės vertės nustatymo ir įvertinimo, tolesnės informacijos panaudojimo vykdymą. Veislynuose bei spermos ėmimo centruose laikomi jauni (12 mėn.) kuiliai kurie išauginti Lietuvos ūkiuose turi būti kilę iš tėvų, patikrintų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, o visi suaugę (24 mėn. ir vyresni) kuiliai – ir patys įvertinti šiuo metodu. Paršavedes ir toliau būtina vertinti pagal reprodukcinės savybes pagrindinį dėmesį skiriant vislumui bei papildyti vertinamų

rodiklių sąrašą paršavedžių ilgaamžiškumo, paršelių vienodumo ir gyvybingumo požymiais. Atsižvelgiant į tai, kad galima rinkti daugiau rodiklių, kuriuos galima panaudoti kiaulių genetiniam vertinimui ir veislinės vertės nustatymui, tikslinga papildyti veislinių kiaulių linijinio vertinimo (BLUP) sistemą naujais selekcionuojamais mėsos kokybės rodikliais.

36. Uždaviniai veislinės kaulininkystės tikslui pasiekti:

36.1. užtikrinti stabilų veislinių kiaulių skaičių;

36.2. vykdyti produktyvumo tyrimus;

36.3. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

36.4. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

36.5. plėsti kiaulių genetinį vertinimą ir veislinei vertei nustatyti naudojamų rodiklių skaičių, papildant veislinių kiaulių linijinio vertinimo (BLUP) sistemą naujais selekcionuojamais mėsos kokybės rodikliais.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

VEISLINĖ ARKLININKYSTĖ

37. **Veislinės arklininkystės tikslas** – didinant veislinių arklių skaičių, gerinti jų veislines, darbines savybes, sudaryti sąlygas visų veislių arklių genetinės kokybės gerinimui, išsaugant genofondą veiksmingiau naudoti genetinius išteklius.

38. Veislinių arklių skaičius 2010–2015 metų programiniu laikotarpiu nuosekliai didėjo, vidutiniškai po 600–700 vnt. per metus. 2016 m. sausio 1 d. ŽŪIKVC duomenimis šalyje buvo 8 277 tūkst. veislinių arklių. Veisliniai arkliai sudaro daugiau nei 47,3 proc. visų šalyje registruotų laikomų arklių.

39. Lietuvoje yra devynios pripažintos arklių veislininkystės institucijos, kurios veisia žemaitukų, stambiujų žemaitukų, Lietuvos sunkiujų, arabų, trakėnų, grynakraujų jojamųjų, Lietuvos jojamųjų, Baltijos hanoverių, rusų ristūnų, Amerikos ristūnų, prancūzų ristūnų, Orlovo ristūnų veislių žirgus ir yra atsakingos už tinkamą patvirtintų selekcinį programų įgyvendinimą. Per pripažintas arklių veislininkystės institucijas yra skiriama valstybės pagalba, veislinių arklių augintojams kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų.

40. 2010 – 2015 m. programiniu laikotarpiu užsibrėžti tikslai, tokie kaip „įkurti veislinių eržilų depą“, „įkurti eržilų darbingumo testavimo centrą“, „sukurti ir įdiegti ekspertų vertintojų licencijavimo tvarką“, liko neįgyvendinti iš dalies dėl lėšų trūkumo, iš dalies dėl per mažo

pripažintų veislininkystės institucijų dėmesio šių tikslų įgyvendinimui. Būtina įvertinti šių tikslų kėlimo tikslingumą naujuoju veislininkystės programiniu laikotarpiu, numatant tam tinkamus uždavinius ir priemones.

41. Siekiant optimaliai pertvarkyti žirgininkystės sistemą Lietuvoje, optimizuoti veiklą, ją padaryti efektyvesnę, kad būtų pasiektas geriausias valdymo ir paslaugų teikimo efektas, taip siekiant sumažinti žirgynuose auginamų arklių savikainą ir padidinti pelningumą bei maksimaliai panaudoti žirgynų privalumus ir strategines vietas, praėjusiu programiniu laikotarpiu, 2012 m. sujungus tris valstybės kapitalo žirgynus buvo įkurtas UAB „Lietuvos žirgynas“.

UAB „Lietuvos žirgynas“ saugomi arklių veislių genetiniai ištekliai, todėl keičiantis ekonominėms ir rinkos sąlygoms, nėra grėsmės prarasti Lietuvoje veisiamų ir auginamų saugotinių vietinių arklių veislių genofondo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

42. Programiniu laikotarpiu būtina galutinai įvertinti eržilų depo įkūrimo būtinumą ir galimybes. Pagrindinė eržilų depo funkcija – turėti aukštos veislinės vertės eržilus, teikti paslaugas privatiems augintojams, taip gerinant Lietuvoje auginamų žirgų populiaciją, naudoti kumelių sėklinimą ir kitus biotechnologinius metodus, siekiant išsaugoti Lietuvos arklių veislių genealoginę struktūrą. Depo komplektavimo šaltiniai: elitinių eržilų (spermos) pirkimas iš užsienio, licencijuotų eržilų pirkimas iš Lietuvos arklių veislynų, žirgynuose užauginti eržilai. Dalinė depo funkcija ir praėjusiu programiniu laikotarpiu buvo atliekama UAB „Lietuvos žirgynas“, kur suteikiama veislinių arklių augintojams galimybė sukergti kumeles su žirgyne esančiais eržilais-reproduktoriais. Įsigyti iš privačių ar užsienio arklių veisėjų aukštos veislinės vertės eržilų, Lietuvos žirgyno finansinės galimybės šiuo metu ribotos. Siekiant užtikrinti geriausių veislinių eržilų spermos paėmimą, kaupimą bei platinimą, o saugomų veislių geriausių eržilų ilgalaikį saugojimą, atliekant eržilų depo funkcijas reikia, kad eržilų spermos ėmimo, kaupimo ir saugojimo centras atitiktų visus keliamus ES reglamentų reikalavimus.

43. Privalomas testavimas Eržilų darbingumo testavimo centre (toliau – testavimo centras) yra svarbiausias arklīninkystės srityje pasiektų rezultatų įvertinimas. Testavimo centre sukurtos standartinės aplinkos sąlygos leidžia gauti vertingų ir patikimų duomenų, kurie padeda per sąlyginai trumpą laiką atrinkti tinkamiausius reproduktorius, todėl išvengiama didelio laiko intervalo, skiriančio arklių kartas. Pasiektų rezultatų veislinės arklīninkystės sektoriuje patikrinimas iš esmės reguliuojamas sudarant arklių testavimo ir arklių veislės savybių įvertinimo programas, kurios kuriamos atsižvelgiant į arklių veislės paskirtį. Už veislinių eržilų atranką yra atsakingos pripažintos arklių veislininkystės institucijos, tačiau atliekant pasiektų rezultatų patikrinimą ir įvertinimą turi dalyvauti ir valstybė. Pasiektų rezultatų patikrinimas – veiklos būdas, kuriuo remiantis nustatomi kiekvienam arkliui būdingi sugebėjimai bei savybės ir apibendrinama visa veislės vertė.

Arklių pajėgumas vertinamas testavimo centre, kuriame vykdoma testavimo programa. Jei testavimo centre eržilai dėl kokių nors priežasčių nebuvo testuojami jiems nustatytu laikotarpiu, vertinimo komisijai privaloma pateikti jų turnyrinius laimėjimus, kad būtų įrodytas veislei būdingų sugebėjimų ir savybių egzistavimas.

Testavimo centre vykstantis eržilo pajėgumo įvertinimas susideda iš preliminarių patikrinimų ir galutinio pažangumo testo, o testavimo centre atlikto patikrinimo rezultatai išreiškiami bendraisiais dresūros ir šoklumo indeksais. Teigiamas įvertinimas būna surinkus minimalų taškų, iš kurių sudarytas bendrasis arba dalinis indeksai, skaičių. Patikrinimo rezultatus tvirtina pripažintos arklių veislininkystės institucijos narių valdyba arba prezidiumas posėdžio protokolu.

Būtina parengti ir įdiegti vertinimo metodiką. Tam pirmiausia reikia bendro sutarimo tarp pripažintų arklių veislininkystės institucijų dėl eržilų darbingumo testavimo centro veiklos modelio pasirinkimo.

44. Kilmės knygų tvarkymui ir gyvūnų genetinės kokybės nustatymui skiriama valstybės pagalba (kompensuojama iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo išlaidų, gyvūnų genetinės kokybės nustatymui – iki 70 proc. išlaidų). Gyvūnų genetinės kokybės nustatymas – tai pripažintų arklių veislininkystės institucijų (asociacijų) organizuojamos veislininkystės priemonės: varžybos-bandymai, eržilų vertinimas-licencijavimas ir kitos veislininkystės priemonės pagal tikslingą paskirtį, atsižvelgiant į jų svarbą. Skiriama iki 100 proc. paramos organizuojant kasmetines specializuotas arklīninkystės parodas su veislininkystės rezultatų įvertinimu, pristatant visuomenei arklių augintojų ir asociacijų geriausius veislininkystės rezultatus. Būtina ir šiuo programiniu laikotarpiu užtikrinti paramą kilmės knygoms tvarkyti, genetiniams tyrimams atlikti, parodoms organizuoti.

45. Arklių veisėjų ir augintojų tikslas yra kryptinga veikla, arklių selekcijos srityje turėtų būti laikomasi palaikomosios selekcijos principų, kai pageidaujamos savybės išsaugomos ir tobulinamos be žymaus arklio tipo pasikeitimo. Labai svarbu vykdyti griežtą atranką, t. y. veislei nenaudoti mažiau gyvybingų, silpnesnės konstitucijos, blogesnio eksterjero bei nepageidaujamų savybių turinčių arklių. Naujai kuriamų veislių veisėjų tikslas yra kryptinga veikla, padedanti tinkamai atskleisti paveldėtus žirgo sugebėjimus ir darbinės savybes. Pasireiškusius pageidaujamus žirgo požymius ir darbinės savybes reikia stengtis išlaikyti, o neigiamas savybes nuslopinti. Griežta atranka neduos pageidaujamo rezultato, jeigu nebus apgalvotos porų parankos metodikos, kreipiančios veisiamą arklių veislę į genetinį įvairumą. Tam yra būtinos tikslios žinios apie eržilo ir kumelės kilmę ir reprodukcinę sveikatą.

46. Arklīninkystės srityje vis svarbesnį vaidmenį atlieka kumelių apsėklinimas aukštos veislinės vertės eržilų sperma. Atsiradus poreikiui ir būtinybei, valstybės lėšomis reikia įkurti pagal visus ES reikalavimus sertifikuotą eržilų spermos bei kumelių embrionų ėmimo, kaupimo, platinimo ir kumelių sėklinimo laboratoriją. Šios laboratorijos įsteigimas suteiks galimybę sukaupti

Lietuvoje esančių geriausių eržilų spermą ir ją užšaldyti ateičiai, ypač tai aktualu vykdant genofondinių eržilų išsaugojimo programą. Šiuo metu UAB „Lietuvos žirgynas“ laboratorijoje yra pradėta kaupti licencijuotų, varžybose–bandymuose ir sporte pasižymėjusių, dalyvaujančių Lietuvoje auginamų tradicinių arklių veislių veisimo selekcinėse programose.

47. Veislinių arklių vertinimo tikslas yra nustatyti jų veislinę vertę, paskirtį ir kompleksiškai juos įvertinti. Arkliai vertinami pagal kilmę, eksterjerą ir konstituciją, tipiskumą, kūno matmenis, charakterį, judesius, darbingumą ir palikuonių kokybę.

48. Arklių varžybos-bandymai organizuojami siekiant užtikrinti žirgų darbingumo rodiklių maksimalų išryškirimą bei žirgų tinkamumą toms žirginio sporto šakoms, kurioms yra veisiami konkrečios veislės žirgai. Šiuo tikslu kasmet arklių pripažintų veislininkystės institucijų rengiamos varžybos-bandymai pagal visas žirginio sporto disciplinas leis užtikrinti ne tik žirgų įvertinimą visose žirgų amžiaus grupėse ir maksimalų kiekvieno žirgo individualių galimybių įvertinimą, bet ir leis pagal palikuonių rezultatus įvertinti jų tėvų veislinę vertę.

49. Arklininkystės progresas skatina ieškoti modernesnių arklių veislinių savybių vertinimo metodų mūsų krašte. Šiuo metu Lietuvoje arklininkystės srityje eksterjero požymiai yra vertinami pagal mažiau informatyvias vertinimo metodikas, todėl siektina, kad arklių veislininkystės institucijos pereitų prie modernesnio linijinio vertinimo sistemos. Vertinant arklius linijiniu eksterjero vertinimo metodu kiekvieno požymio išsivystymas tarp kraštutinių nukrypimų vertinamas pagal vieningą didėjančią skalę, nepriklausomai nuo požymio selekcinės vertės. Linijinis arklių vertinimas leidžia ne tik tiksliau apibūdinti jų fenotipinius požymius, bet ir palengvina statistinį-biometrinį duomenų apdorojimą, išryškina pageidaujamų reproduktorių požymių perdavimą palikuonims, palengvina skirtingo genotipo arklių palyginimą. Įdiegus arklių linijinį eksterjero vertinimą, galima būtų sudaryti atskirų genotipų arklių eksterjero profilio formą, kurioje būtų pateikiami atskiri eksterjero požymiai ir skirtumai nuo bendraamžių.

50. Uždaviniai veislinės arklininkystės tikslui pasiekti:

50.1. didinti aukštos veislinės vertės eržilų ir kumelių skaičių,

50.2. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

50.3. įkurti sertifikuotą veikiančią eržilų spermos ėmimo, kaupimo ir platinimo laboratoriją;

50.4. užtikrinti pripažintų veislininkystės institucijų atliekamų arklių darbingumo vertinimų–bandymų kokybę;

50.5. įvertinti valstybinio eržilų depo reikalingumą, finansinį ir funkcinį naudingumą;

50.6. įkurti eržilų darbingumo testavimo centrą;

50.7. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

PENKTASIS SKIRSNIS

VEISLINĖ AVININKYSTĖ

51. **Veislinės avininkystės tikslas** – didinti gyvulių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, gerinti eksterjerą, raumeningumą, skerdenų kokybę, pieninėms veislėms primelžiamo pieno kiekį, jo riebumą ir baltymingumą, skatinant avių skaičiaus augimą, panaudojant vietinius ir kitų šalių geriausius genetinius išteklius.

52. Lietuvoje veisiamos vietinių (Lietuvos juodgalvių, Lietuvos vietinių šiuurkščiavilnių) ir atvežtinių veislių avys.

53. Už avių veislininkystės selekcinės programos tinkamą vykdymą atsakinga pripažinta veislininkystės institucija – Lietuvos avių augintojų asociacija. 2016 m. Lietuvoje buvo 7 veislynai (4 A grupės veislynai, 3 B grupės veislynai). Per pripažintą avių veislininkystės instituciją yra skiriama valstybės pagalba, veislinių avių augintojams kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų.

54. Veislinių avių 2016 m. sausio 1 d. VGVPT duomenimis šalyje buvo daugiau nei 19 tūkst. Nuo 2005 m. buvo pradėtos mokėti nacionalinės tiesioginės išmokos už ėriavedes, o nuo 2011 metų pagal specialiąją schemą teikiama papildoma parama mėsinės avininkystės sektoriui, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2011 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 3D-465 „Dėl Tiesioginių išmokų už mėsinius galvijus ir mėsines avis administravimo, kontrolės bei mokėjimo 2012–2013 m. taisyklių patvirtinimo“. Siekiant ir toliau didinti Lietuvoje auginamų veislinių avių skaičių, yra sukurta specialioji schema grynaveislių avių įsigijimui, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 3D-332 „Dėl Pagalbos grynaveisliams ūkiniams gyvūnams įsigyti įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“. Pagal šią schemą 2015 metais buvo įsigyti 37 grynaveisliai avinai ir 235 grynaveislės avys. Skyrus papildomą dėmesį ir finansinę paramą avininkystės sektoriui nuo 2011 metų iki 2016 metų grynaveislių mėsinių veislių avių skaičius padidėjo net 203 proc. (nuo 9 317 vnt. 2011-01-01 iki 19 006 vnt. 2016-01-01). Ryškų postūmį grynaveislių avių skaičiaus didėjimui suteikė Retų ir nykstančių veislių programa.

55. Lietuvoje gyvulių produktyvumo kontrolė melžiamų ėriavedžių bandose vykdoma pagal Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisykles, patvirtintas Žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“. Taisyklėse nurodyti metodai ir būdas buvo pasirinkti, atsižvelgiant į ICAR rekomendacijas. Būtina didinti kontroliuojamų veislinių pieninių ėriavedžių skaičių, nuosekliai vykdant gyvulių produktyvumo kontrolę, analizuojant ir pritaikant jos duomenis. Valstybė apmoka produktyvumo, genetinius tyrimus kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo išlaidų ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų per pripažintą avių veislininkystės instituciją.

56. Siekiant, kad ūkiniai gyvūnai sparčiau augtų, geriau būtų naudojami pašarai, gerėtų eksterjeras, raumeningumas, skerdenų ir mėsos kokybė, mėsinių avių veislinėse bandose kergti būtų naudojami tik mėsinių veislių avinai, įvertinti pagal palikuonių mėsines ir penėjimosi savybes. Produktyvumo tyrimus ir darbus, susijusius su gyvulių selekcijos, veislinės vertės nustatymu bei mėsinių savybių ir mėsos kokybės gerinimu, atlieka ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

57. Šiuo metu Lietuvoje dar neįdiegta avių skerdenų klasifikavimo sistema SEUROP, bet atsižvelgiant į tai, kad aviena darosi vis labiau mėgstama, tikslinga šią sistemą įdiegti ir taikyti ją veislininkystės tikslais.

58. Uždaviniai veislinės avininkystės tikslui pasiekti:

58.1. didinti veislinių avių skaičių;

58.2. vykdyti pieninių ir mėsinių avių produktyvumo kontrolę ir genetinės kokybės nustatymą;

58.3. mėsinių veislių avių veislinėse ir kontroliuojamose bandose kergimui naudoti tik teigiamai įvertintus mėsinių veislių avinus;

58.4. įdiegti Lietuvoje avių skerdenų klasifikavimo sistemą SEUROP ir taikyti veislininkystės tikslais;

58.5. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

ŠEŠTASIS SKIRSNIS VEISLINĖ OŽKININKYSTĖ

59. **Veislinės ožkininkystės tikslas** – didinti veislinių ožkų skaičių, gerinant veislines ir produktyvias veislinių ožkų savybes, užtikrinant tiek pieninės, tiek mėsinės ožkininkystės tolesnį vystymąsi.

60. ŽŪIKVC duomenimis, 2016 m. sausio 1 d. šalyje buvo laikomos 1 203 veislinės ožkos. Palyginti su 2010 m. sausio 1 d. duomenimis, per praėjusį programinį laikotarpį ožkų skaičius išaugo 267 proc. (2010-01-01 buvo laikoma 450 ožkų). Lietuvoje veisiamos vietinės ir atvežtinių veislių ožkos. 2016 m. Lietuvoje buvo 1 A grupės ožkų veislynas, kuris laiko per 500 ožkų. Siekiant ir toliau didinti Lietuvoje auginamų veislinių pieninių ožkų skaičių, yra sukurta specialioji schema grynaveislėms pieninėms ožkoms įsigyti, kurią būtina taikyti iki 2020 metų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

61. Už tinkamą ožkų veislininkystės selekcinės programos vykdymą atsakinga pripažinta veislininkystės institucija – Lietuvos pieninių ožkų augintojų asociacija.

62. Lietuvoje gyvulių produktyvumo kontrolė melžiamų ožkavedžių bandose vykdoma pagal Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklės, patvirtinta Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“. Taisyklėse nurodyti metodai ir būdas buvo pasirinkti, atsižvelgiant į ICAR rekomendacijas. Būtina didinti kontroliuojamų veislinių pieninių ožkų skaičių, nuosekliai vykdant gyvulių produktyvumo kontrolę, analizuojant ir pritaikant jos duomenis.

63. Per pripažintą ožkų veislininkystės instituciją yra skiriama valstybės pagalba, veislinių ožkų augintojams kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų.

64. Uždaviniai veislinės ožkininkystės tikslui pasiekti:

64.1. didinti veislinių ožkų skaičių;

64.2. vykdyti pieninių ožkų produktyvumo kontrolę;

64.3. didinti gyvulių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, gerinti eksterjerą, primelžiamo pieno kiekį ir kokybę.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

VEISLINĖ TRIUŠININKYSTĖ IR KAILINĖ ŽVĒRININKYSTĖ

65. **Veislinės triušininkystės ir kailinės žvėrininkystės tikslas** – gerinti veislines ir produktyvias triušių ir kailinių žvėrelių savybes, gerinti selekciją, veisti ir platinėti aukštos kokybės genetinę medžiagą.

66. Lietuvoje veisiamos audinės, lapės, nutrijos, šinšilos, triušiai. Labiausiai paplitusios šios triušių veislės: Belgijos milžinai, Vokietijos dėmėtieji milžinai, didieji avinai, didžioji šinšila, meklenburgo dėmėtieji, Anglijos avinai, Burgundijos, Vienos, Naujosios Zelandijos, Kalifornijos, prancūzų avinai, japonai, Tiuringijos, baltaakuočiai, kiškiniai, Aliaska, Havana, nykštukiniai avinai, nykštukai, satinai, kastor reksai, reksai šinšila, angoros.

67. 2016 metų sausio 1 d. duomenimis šalyje yra 7 A grupės kailinių žvėrelių veislynai, 8 triušių veislynai (5 A grupės, 3 B grupės).

68. Lietuvoje vienintelė oficialiai pripažinta triušių veislininkystės institucija yra Lietuvos kailinių žvėrelių ir triušių augintojų draugija.

69. Per pripažintą veislininkystės instituciją veislinių triušių ir žvėrelių augintojams yra skiriama valstybės pagalba, kompensuojant iki 100 proc. kilmės knygų tvarkymo išlaidų ir iki 70 proc. gyvūnų genetinės kokybės nustatymo išlaidų.

70. Siekiant gerinti veislinių triušių selekciją, nauju programiniu laikotarpiu būtina tęsti vykdomą triušių populiacijų gerinimo programą, veisiant ir platinant mėsingų, nekaulėtų tėvų palikuonis, veisimui paliekant aukštos genetinės vertės, be eksterjero trūkumų ir stiprios sveikatos triušius.

71. Būtina įvertinti Lietuvoje auginamų mėsinių veislinių triušių ūkinius ir mėsos kokybės rodiklius, taikyti linijinį veisimą ir siekti, kad būtų veisiami patikrintų, gerų mėsinių savybių triušių linijų atstovai.

72. Kailinės žvėrininkystės srityje svarbiausia turėti pakankamą aukštos genetinės vertės kailinių žvėrelių skaičių, kad būtų galima suformuoti ir išlaikyti aukšto produktyvumo, geromis kailinėmis savybėmis pasižyminčių žvėrelių bandas. Siekiant, kad Lietuvos kailinių žvėrelių augintojai galėtų konkuruoti su kitų šalių žvėrelių augintojų produkcija ir išlaikytų aukštą gaunamo kailio kokybę, būtina vykdyti intensyvią ir kryptingą selekciją pagal kailinės žvėrininkystės svarbius požymius. Tam, kad būtų pasiekti geriausi rezultatai, kailinių žvėrelių vertinimą, brokavimą, tikslingą porų parinkimą turi vykdyti aukštos kvalifikacijos ir darbo patirtį kailinės žvėrininkystės srityje turintys ekspertai-vertintojai. Šiuo metu Lietuvoje dirbantys asmenys turi galimybę kelti kvalifikaciją tik pasinaudodami užsienio ekspertų patirtimi. Atsižvelgiant į tai, būtina šalyje sukurti ir įgyvendinti ekspertų-vertintojų nuolatinio kvalifikacijos kėlimo sistemą.

73. Uždaviniai veislinės triušininkystės ir kailinės žvėrininkystės tikslui pasiekti:

73.1. didinti veislinių triušių ir palaikyti stabilų kailinių žvėrelių skaičių;

73.2. gerinti veislinių triušių selekciją;

73.3. sukurti ir įdiegti kailinių žvėrelių vertintojų rengimo sistemą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

IV SKYRIUS

LIETUVOS ŪKINIŲ GYVŪNŲ GENETINIAI IŠTEKLIAI

74. **Veislinių genofondinių ūkinių gyvūnų veislininkystės tikslas** – įgyvendinant Biologinės įvairovės konvencijos tikslus, palaikyti šalies ūkinių gyvūnų biologinę įvairovę išsaugant ūkinių gyvūnų nacionalinius genetinius išteklius, siekiant įtvirtinti susidariusius išskirtinius veislių požymius juos veisti grynuoju veisimu.

75. Žemės ūkio gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo darbai pasauliniu mastu organizuojami pagal Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (toliau – FAO) globalinę žemės ūkio gyvūnų įvairovės strategiją. FAO parengtoje pasaulinėje naminių gyvulių genetinių išteklių išsaugojimo strategijoje pabrėžiama, kad kiekviena valstybė atsako už savo naminių gyvulių genetinius išteklius ir turi pasiūlyti sistemą nacionalinei, regioninei ir pasaulinei veiklai šioje srityje užtikrinti.

76. Lietuva 1992 m. birželio 11 d. Rio de Žaneire pasirašė, o 1995 m. liepos 3 d. nutarimu ratifikavo Seime Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvenciją, įsipareigodama išsaugoti savo genetinius išteklius, todėl Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymas, priimtas 1994 m. vasario 8 d., nurodo, kad vienas iš pagrindinių gyvulių veislininkystės uždavinių – saugoti ir gerinti Lietuvos gyvulių veisles ir jų genofondą.

77. Lietuvai įsipareigojus saugoti savo nacionalinius žemės ūkio gyvūnų genetinius išteklius, Žemės ūkio ministerija parengė Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programą (toliau – Ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programa), patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-58 „Dėl Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programos patvirtinimo“, į kurią įtraukė: žemaitukus, stambiuosius žemaitukus ir Lietuvos sunkiuosius arklius, senojo genotipo trakėnų veislės arklius, Lietuvos vietines ir senojo genotipo Lietuvos baltąsias kiaules, šėmus ir baltnugarius, senojo genotipo Lietuvos žaluosius, senojo genotipo Lietuvos juodmargius galvijus, vietines šiuurkščiavilnes ir Lietuvos juodgalves avis, vištines žąsis, Lietuvos skalikus, vietines ožkas, vietines bites. Jų išskirtiniai paveldimi požymiai susiformavo Lietuvoje, todėl turi svarią selekcinę, mokslinę, kultūrinę, istorinę, ekologinę bei ekonominę vertę ir yra svarbi pasaulinės biologinės įvairovės dalis.

78. Ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programoje numatyti genetinius išteklius saugantys subjektai atlieka valstybinės reikšmės darbą, kai kurie dar nuo 1993 metų faktiškai vykdo saugojimo centrų (Ark Parks) funkciją: ūkinius gyvūnus saugo, tiria, platina ir populiarina senųjų vietinių veislių mini populiacijas. Genetinius išteklius laikančiuose subjektuose, laikomi saugomų vietinių veislių ūkiniai gyvūnai veisiami grynuoju veisimu uždarų populiacijų metodu, išlaikant veislių genealogines struktūras. Čia tvarkoma ūkinių gyvūnų veislininkystės ir produktyvumo apskaita, tiriamos jų biologinės-ūkinės savybės, kaupiama sperma ir genetinė medžiaga, kuriamos naujos gyvūnų linijos ir šeimos, platinami veisliniai gyvūnai, vykdoma informacinė sklaida dalyvaujant parodose, organizuojant konferencijas, seminarus, propaguojant saugomas veisles leidiniuose. Visa tai skatina platesnį genetinių išteklių panaudojimą visuomenėje.

79. 2008 m. pabaigoje LSMU Gyvulininkystės institute buvo įkurtas Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių apsaugos koordinavimo centras (toliau – Centras), žemės ūkio gyvūnų nacionalinių genetinių išteklių išsaugojimo ir tyrimo darbams koordinuoti bei ūkiniams gyvūnams ir jų genetinei medžiagai saugoti. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 3D-391 „Dėl funkcijų suteikimo“ Centrai pavesta metodiškai vadovauti ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimui.

Būtina įvertinti galimybę privatiems subjektams gauti finansavimą už genetinių išteklių saugojimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

80. Uždaviniai genofondinių ūkinių gyvūnų veislininkystės tikslui pasiekti:

80.1. vykdyti selekcinį branduolių palaikymą ir išsaugojimą pagal Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programą;

80.2. užtikrinti būtiną saugomų selekcinų branduolių skaičių privalomai genealoginei struktūrai išlaikyti;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

80.3. vykdyti nuolatinę nykstančių veislių stebėseną;

80.4. kaupti vietinių veislių ūkinių gyvūnų spermą, embrionus, ovocitus, DNR somatines ląsteles populiacijos atkūrimo po enzootijų tikslais;

80.5. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR LĖŠOS PROGRAMOS TIKSLAMS PASIEKTI

81. Priemonės Programos tikslams ir uždaviniams pasiekti, lėšos, reikalingos priemonėms įgyvendinti, Programos vertinimo kriterijai ir atsakingos už įgyvendinimą institucijos nurodytos Programos priede.

82. Programos įgyvendinimą koordinuoja Žemės ūkio ministerija.

83. Įgyvendinant Programą dalyvauja veislinių ūkinių gyvūnų laikytojai, veislinių ūkinių gyvūnų augintojų veislininkystės asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, Žemės ūkio rūmai, ŽŪIKVC, valstybės valdomos įmonės, veikiančios ūkinių gyvūnų veislininkystės srityje, ir kitos su gyvulininkyste susijusios institucijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

84. Programa įgyvendinama iš Pagalbos veislininkystei taisyklėms įgyvendinti, Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programos priemonėms įgyvendinti skirtų lėšų bei kitų finansavimo šaltinių (ES ir valstybės biudžeto lėšų).

85. Programos įgyvendinimas ir selekcijos pasiekimai bus vertinami kiekvienų metų I ketvirtį Nacionaliniame veislininkystės komitete pagal Programos priede numatytus vertinimo kriterijus.

86. Iki kiekvienų metų vasario 1 d. visi veislininkystės sistemos dalyviai, atsakingi už Programos įgyvendinimą, pateikia informaciją valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucijai pagal Programos priede numatytus uždavinius ir priemones.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

87. Už Programos įgyvendinimo priežiūrą atsakinga valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, kuri kasmet įvertina, kaip įgyvendinama Programa ir pristato Nacionaliniam veislininkystės komitetui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

Ūkinių gyvūnų veislininkystės plėtojimo ir
rėmimo 2016–2020 m. programos priedas

**PRIEMONIŲ ŪKINIŲ GYVŪNŲ VEISLININKYSTĖS PLĖTOJIMO IR RĖMIMO 2016–2020 M. PROGRAMOS TIKSLAMS IR
UŽDAVINIAMS PASIEKTI, VERTINIMO KRITERIJŲ IR ATSAKINGŲ INSTITUCIJŲ SĄRAŠAS**

Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Vertinimo kriterijai						Atsakinga institucija
	Faktinės reikšmės 2015 m.	2016	2017	2018	2019	2020	
Strateginis Programos tikslas – plėtoti ir tobulinti nacionalinę ūkinių gyvūnų veislininkystės sistemą, gerinant visų ūkinių gyvūnų rūšių veislines savybes, produkcijos kokybę, išsaugant genofondą, veiksmingiau naudoti genetinius išteklius, sudarant sąlygas stiprėti asociacijoms ir valstybės įmonėms, veikiančioms ūkinių gyvūnų veislininkystės srityje, užtikrinant Europos Sąjungos ir ICAR reikalavimų atitiktį.							
Pirmasis uždavinys – tobulinti GYVIS, kurioje kaupiami ūkinių gyvūnų produktyvumo, genetinės kokybės tyrimų ir kilmės duomenys.	Tinkamai veikianti gyvulių veislininkystės informacinė sistema						ŽŪIKVC, pripažintos veislininkystės institucijos, ŽŪM
		KVP	ARVP PGVP MGVP AVP	OVP			
Priemonė – parengti reikalingą teisinę bazę.	Parengti teisės aktai						ŽŪM, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
		X					
Priemonė – genetinės kokybės tyrimų duomenų struktūros, duomenų pateikimo bei ataskaitų formų optimizavimas	Optimizuotos genetinės kokybės tyrimų duomenų struktūros, duomenų pateikimo bei ataskaitų formos						LSMU, ŽŪIKVC
						X	
Antrasis uždavinys –	Patvirtintos naujos sudėties valdybos						ŽŪM

<p>siekiant stiprinti valstybės valdomų veislininkystės srities įmonių valdybas (kolegialų valdymo organą), į jų sudėtį įtraukti nepriklausomus narius.</p>			X				
<p>Priemonė – organizuoti nepriklausomų valdybos narių atrankas į veislininkystės srities valstybės valdomų įmonių valdybas.</p>	Atrinkti nepriklausomi valdybos nariai						ŽŪM
		X					
<p>Trečiasis uždavinys – Nacionaliniam ūkinių gyvūnų veislininkystės komitetui spręsti su veislininkyste susijusius probleminius klausimus, vertinti, kaip įgyvendinama Programa.</p>	Įsteigtas Nacionalinis ūkinių gyvūnų veislininkystės komitetas, vnt.						ŽŪM
		1					
<p>Priemonė – parengti teisės aktą dėl komiteto įsteigimo.</p>	Parengtas žemės ūkio ministro įsakymas, vnt.						ŽŪM
		1					
<p>Ketvirtasis uždavinys – kasmet</p>	Suorganizuotų veislinių ūkinių gyvūnų parodų skaičius, vnt.						Pripažintos veislininkystės

organizuoti veislinių ūkinių gyvūnų parodas.	1	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	institucijos, ŽŪR, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai
Priemonė – teikti valstybės pagalbą kasmetinėms parodoms organizuoti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
Penktasis uždavinys – įvertinti visų grynaveislių ūkinių gyvūnų veislių gerinimo selekcinį programų parengimą ir vykdymą.	Įvertintas visų tuo metu galiojančių veisimo programų įgyvendinimas, vnt.						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
			>19	>19	>19	>19	
Priemonė – atlikti pripažintų veislininkystės institucijų selekcinį programų atnaujinimo pagal patvirtintas rekomendacijas patikras.	Atnaujintos selekcinės programos, vnt.						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
			4	>19			
Šeštasis uždavinys – vykdyti užsakomuosius mokslinius tyrimus, susijusius su ūkinių gyvūnų veislininkyste.	Vykdomi užsakomieji moksliniai tyrimai						ŽŪM
	X	X	X	X	X	X	
Priemonė – teikti valstybės pagalbą moksliniams	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	

tyrimams.							
Septintasis uždavinys – remti Lietuvos dalyvavimą tarptautinėse gyvulininkystės organizacijose.	Dalyvavimas tarptautinėse gyvulininkystės organizacijose, vnt.						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪM
	4	4	4	4	4	4	
Priemonė – mokėti kasmetinius nario mokesčius tarptautiniam gyvulių apskaitos komitetui (ICAR), Europos gyvulininkystės produkcijos gamintojų asociacijai (EAAP), INTERBULL ir ERFP.	Mokami kasmetiniai nario mokesčiai, proc.						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	100	100	100	100	100	100	
Aštuntasis uždavinys – užtikrinti teisinės bazės parengimą laiku, atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisinės bazės pakeitimus.	Patvirtintas naujas Lietuvos Respublikos ūkinių gyvūnų veislininkystės įstatymas						ŽŪM, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
				1			
Priemonė – sudaryti darbo grupę Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti.	Sudaryta darbo grupė						ŽŪM
		X					
Priemonė – parengti	Parengti siūlymai, užtikrinantys uždavinio įgyvendinimą						Valstybinės ūkinių

siūlymus, užtikrinančius uždavinio įgyvendinimą.		X					gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪR, pripažintos veislininkystės institucijos
Devintasis uždavinys – nuolat vertinti didžiausių rezultatų veislininkystės srityje pasiekusių ES šalių patirtį, kuri padėtų įvertinti esamą veislininkystės padėtį.	Nacionalinio ūkinių gyvūnų veislininkystės komiteto posėdžių skaičius, vnt.						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, pripažintos veislininkystės institucijos, ŽŪR, LSMU, ASU, KU, ŽŪM
		>1	>1	>1	>1	>1	
Priemonė – kasmetinių vertinimo ataskaitų teikimas Nacionaliniam ūkinių gyvūnų veislininkystės komitetui.	Kasmetinės programos vertinimo ataskaitos						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, pripažintos veislininkystės institucijos, valstybės valdomos įmonės, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, ŽŪIKVC, LSMU, ASU, KU, ŽŪR, ūkinių gyvūnų
		X	X	X	X	X	

							produktyvumo tyrimų vykdytojai
Dešimtas uždavinys – vykdyti veislinių ūkinių gyvūnų veislinės vertės nustatymo (DNR ir genomo) tyrimus.	Atliktų tyrimų skaičius, vnt.						Pripažintos veislininkystės institucijos
		100	110	121	133	146	
Priemonė – teikti paramą DNR analizės tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Vienuoliktasis uždavinys – veislinių gyvulių bandose sėklinti ir kergti naudoti aukštos veislinės vertės ir androloginės kokybės reproduktorius.	Patvirtinta sėklinti ir kergti naudojamų reproduktorių spermos kokybės tyrimo metodika						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
				X			
Priemonė – parengti siūlymus gyvuliams sėklinti ir kergti naudojamų reproduktorių spermos kokybės tyrimo, vertinimo ir rezultatų informavimo metodikai parengti.	Parengti siūlymai						LSMU
			X				
PIENINĖ GALVIJININKYSTĖ							
Pieninės galvijininkystės tikslas – didinti pieninių veislių karvių produktyvumą, gerinti pieno sudėtį, karvių vaisą, ilgaamžiškumą ir kitas ūkiškai naudingas savybes, didinti veislinių galvijų augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, eksterjerą, didinti geros veislinės vertės pieninių veislių galvijų skaičių.							
Pirmasis uždavinys –	Veislinių pieninių galvijų, įrašytų į kilmės knygą, skaičius tūkst. vnt. (gyvi pieninių veislių galvijai)						Pripažintos pieninių

didinti veislinių pieninių galvijų skaičių.	kilmės knygose einamųjų metų sausio 1 d.)						galvijų augintojų asociacijos
	226	190	191	192	193	194	
Priemonė – teikti paramą veislinių pieninių galvijų kilmės knygoms tvarkyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
Antrasis uždavinys – vykdyti genominius bei veislinių pieninių bulių ir bulių motinų imunogenetinius tyrimus.	Atliktų tyrimų skaičius, vnt.						Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos
	100	100	110	120	130	150	
Priemonė – teikti paramą genomo ir (ar) imunogenetiniams tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	Iki 70	Iki 70	Iki 70	
Priemonė – įvertinti genominių tyrimų rezultatus ir jų panaudojimą veislių gerinimo programose.	Atliktas genominių tyrimų rezultatų įvertinimas, vnt.						Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos, LSMU, ASU
						X	
Trečiasis uždavinys – didinti kontroliuojamų pieninių karvių procentinį dydį.	Kontroliuojamų pieninių karvių dalis nuo visų pieninių karvių skaičiaus, proc.						Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos
	47	49	50	52	54	55	
Priemonė – teikti paramą produktyvumo tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Priemonė – teikti susietąją paramą už	ES lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM

pienines karves.	23 903	25 312	26 716	28 145	29 574	29 574	
Ketvirtasis uždavinys – didinti veislinių pieninių karvių produktyvumą.	Pieninių veislių karvių produktyvumas, kg per metus						Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos
	7 109	7 250	7 400	7 500	7 600	7 700	
Priemonė – teikti paramą produktyvumo tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Penktoasis uždavinys – vykdyti bulių vertinimą pagal INTERBULL reikalavimus.	Pieninių veislių bulių vertinimas pagal INTERBULL reikalavimus						ŽŪIKVC, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, LSMU
		X	X	X	X	X	
Priemonė – įtraukti naujus vertinimo požymius – gyvybingumą, melžimo greitį, karvių tinkamumą melžti robotais ir kt.	Parengti teisės aktai						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪM
				X			
Priemonė – sukurti pieninių galvijų bendrąjį vertės indeksą.	Parengti teisės aktai						ŽŪM, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
			X				
Šeštasis uždavinys –	Atliktų eksterjero vertinimų skaičius, vnt. (pirmaveršių)						Pripažintos pieninių

siekti, kad didėtų genetinis karvių pieno produktyvumo potencialas, gerėtų kokybiniai pieno rodikliai, būtų gerinamas karvių eksterjeras ir kitos ūkiškai naudingos savybės.	11 414	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija						
	Pieno riebalai, proc.						4,31	4,33	4,34	4,35	4,36	4,37	Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	4,31	4,33	4,34	4,35	4,36	4,37							
	Pieno baltymai, proc.						3,33	3,36	3,37	3,38	3,39	3,40	Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
3,33	3,36	3,37	3,38	3,39	3,40								
Priemonė – teikti paramą veislinių pieninių galvijų eksterjero vertinimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70							
Priemonė – parengti veislinių bandų genetinio potencialo ir selekcijos efektyvumo įvertinimo metodiką.	Parengta metodika									X			LSMU, ŽŪIKVC, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪM
Priemonė – vykdyti	Vykdyti tyrimai						LSMU						

genų, atsakingų už pieno produktyvumą ir kokybę, polimorfizmą molekulinis genetinius tyrimus.						X		
Septintasis uždavinys – užtikrinti veislinių bulių atrinkimą, juos įvertinant pagal palikuonis.	Įvertintų bulių skaičius pagal palikuonis, vnt.						10	Pripažintos pieninių galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	14	10	10	10	10	10		
Priemonė – teikti paramą bulių vertinimui pagal palikuonių savybes.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						iki 70	ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70		
MĖSINĖ GALVIJININKYSTĖ								
Mėsinės galvijininkystės tikslas – panaudojant kitų šalių geriausius genetinius išteklius, didinti Lietuvoje veislinių mėsinių galvijų skaičių, gyvulių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, eksterjerą, raumeningumą, skerdenų ir mėsos kokybę, skatinti mėsinių galvijų auginimą.								
Pirmasis uždavinys – didinti mėsinių galvijų skaičių (grynaveislių ir mėsinių veislių mišrūnų).	Mėsinių galvijų skaičius tūkst. vnt. (grynaveislių ir mėsinių veislių mišrūnų einamųjų metų sausio 1 d.).						43	Pripažintos mėsinių galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	29	30	35	37	40	43		
Priemonė – teikti paramą kilmės knygoms tvarkyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						iki 100	ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100		
Priemonė – teikti paramą veisliniams	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						iki 30	ŽŪM
	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30		

mėsiniams galvijams įsigyti.	Įsigytų veislinių mėsinių galvijų, vnt.						Pripažintos mėsinių galvijų augintojų asociacijos
	1 123	1 500	1 800	2 000	2 200	2 300	
Priemonė – teikti susietąją paramą pagal specialiąją paramos schemą mėsinės galvijininkystės sektoriui.	ES lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM.
	13 038	13 806	14 573	15 352	16 131	16 131	
Antrasis uždavinys – didinti grynaveislėms mėsinėms karvėms kergti naudojamų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsinės savybes bei pagal individualų produktyvumą bei kitais naujaisiais tyrimų metodais įvertintų bulių skaičių, kergti naudoti tik įvertintus bulius gerintojus.	Bulių, įvertintų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsinės savybes, skaičius, vnt.						Pripažintos mėsinių galvijų augintojų asociacijos, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai
	13	15	17	18	19	20	
Priemonė – teikti paramą produktyvumo ir genetiniams tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Priemonė – parengti teisės aktus, reikalingus individualiems produktyvumo	Parengti teisės aktai						Pripažintos mėsinių galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų
				X			

tyrimams atlikti.							veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪM
Trečiasis uždavinys – vykdyti mėšinių veislių galvijų produktyvumo apskaitą pagal ICAR rekomendacijas.	Tinkamai vykdoma produktyvumo apskaita						Pripažintos mėšinių galvijų augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ASU, LSMU
			X	X	X	X	
Priemonė – parengti teisės aktus, užtikrinančius ICAR rekomendacijų vykdymą.	Parengti teisės aktai						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
		X					
Ketvirtasis uždavinys – vykdant galvijų selekcijos programas, ypatingą dėmesį skirti veislinių bulių atrankai ir parinkimui, palikuonių atskirų požymių įvertinimui ir veislinės vertės nustatymui pagal naujausius tyrimo metodus, įtraukiant ir genominį vertinimą.	Atliktų eksterjero vertinimų skaičius, vnt.						Pripažintos mėšinių galvijų augintojų asociacijos, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, ASU, LSMU
	1 594	1 800	2 000	2 200	2 300	2 400	
Priemonė – vykdyti genų, atsakingų už	Vykdyti tyrimai						LSMU, ASU
						X	

galvijų augimo spartą ir mėsos kokybinius rodiklius, polimorfizmą molekulinis genetinius tyrimus.							
Priemonė – teikti paramą veislinių mėšinių galvijų eksterjero vertinimams ir privalomajam svėrimui kompensuoti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Priemonė – parengti teisės aktus, užtikrinančius tinkamą mėšinių galvijų produktyvumo kontrolę.	Parengti teisės aktai						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
			X				
Priemonė – vykdyti produktyvumo kontrolę, registruojant atvestų mėšinių galvijų svorį, 210 ir 365 d. amžiaus.	Atliktas privalomasis svėrimas, vnt.						Ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai
			600	700	800	900	
VEISLINĖ KIAULININKYSTĖ							
Weislinės kiaulininkystės tikslas – gerinti kiaulių veislines ir produktyvias savybes, plėtoti veislinių kuilių ir paršavedžių įvertinimą ir atranką mėsos kokybės atžvilgiu ir jų tolesnį panaudojimą.							
Pirmasis uždavinys – užtikrinti stabilų veislinių kiaulių skaičių.	Veislinių kiaulių, įrašytų į kilmės knygas, skaičius, vnt. (gyvų veislinių kiaulių kilmės knygoje einamųjų metų sausio 1 d.)						Pripažintos kiaulių augintojų asociacijos
	298	300	300	300	300	300	

Priemonė – teikti paramą kilmės knygoms tvarkyti	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
Antrasis uždavinys – vykdyti produktyvumo tyrimus.	Įvertintų paršavedžių pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, skaičius, vnt.						Ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, pripažintos kiaulių augintojų asociacijos
	266	270	275	280	285	290	
	Įvertintų kuilių pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, skaičius, vnt.						Ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, pripažintos kiaulių augintojų asociacijos
	25	26	27	28	29	30	
Priemonė – teikti paramą veislinių kiaulių produktyvumo tyrimams	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
	Veislynuose įvertinto pagal raumeningumą veislinio prieauglio skaičius, vnt.						Ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, pripažintos kiaulių augintojų asociacijos
4 596	4 600	4 700	4 800	4 900	5 000		
Priemonė – įvertinti ir parengti tinkamą teisinę bazę galimiems kiaulių produktyvumo tyrimams atlikti ūkio sąlygomis.	Parengti teisės aktai						ŽŪM, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, pripažintos kiaulių augintojų asociacijos, LSMU, KU, ASU
				X			
Penktasis uždavinys – plėsti kiaulių genetinį vertinimą ir veislinei vertei	Tinkamai veikianti BLUP sistema						ASU, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės
				X			

nustatyti naudojamų rodiklių skaičių, papildant veislinių kiaušinių linijinio vertinimo (BLUP) sistemą naujais selekcionuojamais mėšos kokybės rodikliais.							priežiūros institucija, LSMU, KU
Priemonė – parengti teisės aktus, užtikrinančius tinkamą BLUP sistemos įgyvendinimą.	Parengti teisės aktai						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪM
					X		
VEISLINĖ ARKLININYSTĖ							
Veislinės arklinių veislininkystės tikslas – didinant veislinių arklių skaičių, gerinti jų veislines, darbineis savybes, sudaryti sąlygas visų veislių arklių genetinės kokybės gerinimui, išsaugant genofondą veiksmingiau naudoti genetinius išteklius.							
Pirmasis uždavinys – didinti aukštos veislinės vertės eržilų ir kumelių skaičių.	Veislinių arklių, įrašytų į kilmės knygą, skaičius tūkst. vnt. (gyvi kilmės knygose einamųjų metų sausio 1 d.)						Pripažintos arklių augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	7,3	7,4	6,5	6,7	6,9	7,1	
Priemonė – teikti paramą veislinių arklių kilmės knygoms tvarkyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
Trečiasis uždavinys – įkurti sertifikuotą veikiančią eržilų spermos ėmimo, kaupimo ir platinimo	Įkurta arba sertifikuota esama laboratorija						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ūkinių gyvūnų
						X	

laboratoriją.							produktyvumo tyrimų vykdytojai
Priemonė – parengti siūlymus uždaviniui įgyvendinti.	Parengti siūlymai						Pripažintos arklių augintojų asociacijos, LSMU
			X				
Ketvirtasis uždavinys – užtikrinti pripažintų veislininkystės institucijų atliekamų arklių darbingumo vertinimų-bandymų kokybę.	Arklių darbingumo vertinimų-bandymų skaičius, vnt.						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, pripažintos arklių augintojų asociacijos
	125	130	135	140	145	150	
Priemonė – teikti paramą veislinių arklių produktyvumo tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Penktasis uždavinys – įvertinti valstybinio eržilų depo reikalingumą, finansinį ir funkcinį naudingumą.	Parengta ataskaita apie valstybinio eržilų depo reikalingumą, finansinį ir funkcinį naudingumą						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, ŽŪM
				X			
Priemonė – parengti veiksmų planą uždaviniui įgyvendinti.	Parengtas veiksmų planas						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
				X			
Priemonė – parengti siūlymus dėl veiksmų plano.	Parengti siūlymai veiksmų planui						Pripažintos arklių augintojų asociacijos, UAB „Lietuvos žirgynas“
			X				
Šeštasis uždavinys – įkurti eržilų	Įkurtas eržilų darbingumo testavimo centras						ŽŪM, UAB „Lietuvos
					X		

darbingumo testavimo centrą.							žirgynas“, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai
Priemonė – parengti veiksmų planą uždaviniui įgyvendinti.	Parengtas veiksmų planas						Pripažintos arklių augintojų asociacijos
			X				
Priemonė – parengti ir patvirtinti reikalingą teisinę bazę.	Parengti teisės aktai						Pripažintos arklių augintojų asociacijos, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
			X				
VEISLINĖ AVININKYSTĖ							
Veislinės avininkystės tikslas – didinant veislinių avių skaičių, būtina didinti gyvulių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, eksterjerą, raumeningumą, skerdenų mėsos kokybę, pieninių avių primelžiamo pieno kiekį, jo riebumą ir baltymingumą, skatinant avių skaičiaus augimą, panaudojant vietinius ir kitų šalių geriausius genetinius išteklius.							
Pirmasis uždavinys – didinti veislinių avių skaičių.	Veislinių avių, įrašytų į kilmės knygą, skaičius, vnt. (gyvų kilmės knygoje einamųjų metų sausio 1 d.)						Pripažinta avių augintojų asociacija, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	3 810	3 900	4 000	4 100	4 200	4 300	
Priemonė – teikti paramą veislinių avių kilmės knygoms tvarkyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
Priemonė – teikti paramą grynaveislėms avims įsigyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	
	Įsigytų veislinių avių skaičius, vnt.						Pripažinta avių augintojų asociacija, valstybinės ūkinių
272	300	350	400	450	500		

							gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
Priemonė – teikti susietą paramą pagal specialią paramos schemą avininkystės sektoriui.	ES lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM
	1 956	2 071	2 186	2 303	2 420	2 420	
Antrasis uždavinys – vykdyti pieninių ir mėsinių avių produktyvumo kontrolę ir genetinės kokybės vertinimą.	Kontroliuojamų pieninių ėriavedžių skaičius, proc.						Pripažinta avių augintojų asociacija, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
	34,7	36	37	38	39	40	
	Kontroliuojamų mėsinių avių skaičiaus didėjimas, proc.						Pripažinta avių augintojų asociacija, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai
	3 352	2	2	2	2	2	
	Atliktų eksterjero vertinimų skaičius, vnt.						Pripažinta avių augintojų asociacija
567	600	620	650	700	750		
Priemonė – teikti paramą pieninių ir mėsinių avių produktyvumo tyrimams ir genetinei kokybei nustatyti.	Paramos intensyvumas, proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Priemonė – parengti reikalingą teisinę bazę mėsinių avių	Parengti teisės aktai						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės
		X					

produktyvumui vykdyti.							priežiūros institucija, ŽŪM
Trečiasis uždavinys – mėsinėms avims veislinėse ir kontroliuojamose bandose kergti naudoti tik teigiamai įvertintus mėsinių veislių avinus.	Įvertintų avinų pagal palikuonių penėjimosi ir mėsinės savybes skaičius, vnt.						Ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai, pripažinta avių augintojų asociacija
	0	8	10	11	12	13	
Priemonė – teikti paramą veislinių avinų vertinimui pagal palikuonių penėjimosi ir mėsinės savybes	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Ketvirtasis uždavinys – įdiegti Lietuvoje avių skerdenų klasifikavimo sistemą SEUROP ir taikyti veislininkystės tikslais.	Įdiegta avių skerdenų klasifikavimo sistema SEUROP						ŽŪM, VMVT
						X	
Priemonė – parengti reikalingą teisinę bazę.	Parengti teisės aktai						ŽŪM
					X		
VEISLINĖ OŽKININKYSTĖ							
Weislinės ožkininkystės tikslas – didinti veislinių ožkų skaičių, gerinant veislines ir produktyvias veislinių ožkų savybes, užtikrinant tiek pieninės, tiek mėsinės ožkininkystės tolesnį vystymąsi.							
Pirmasis uždavinys – didinti veislinių ožkų skaičių.	Veislinių ožkų, einamaisiais metais įrašytų į kilmės knygą, vnt.						Pripažinta ožkų augintojų asociacija
	600	620	650	700	750	800	
Priemonė – teikti	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM

paramą ožkų kilmės knygoms tvarkyti.	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
Priemonė – teikti paramą grynaveislėms ožkoms įsigyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	iki 30	
Priemonė – teikti susietą paramą pagal specialią paramos schemą ožkininkystės sektoriui.	ES lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM
	217	230	243	256	269	269	
Antrasis uždavinys – vykdyti pieninių ožkų produktyvumo kontrolę.	Kontroliuojamų pieninių ožkavedžių skaičiaus didėjimas, proc.						Pripažinta ožkų augintojų asociacija, ūkinių gyvūnų produktyvumo tyrimų vykdytojai
	249	5	5	5	5	5	
Priemonė – teikti paramą pieninių ožkų produktyvumo tyrimams.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
Trečiasis uždavinys – didinti gyvulių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, gerinti eksterjerą, primelžiamo pieno kiekį ir kokybę.	Atliktų eksterjero vertinimų skaičius, vnt.						Pripažinta ožkų augintojų asociacija
	574	650	650	650	650	650	
Priemonė – teikti paramą genetinei kokybei nustatyti.	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						ŽŪM
	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	iki 70	
VEISLINĖ TRIUŠININKYSTĖ IR KAILINĖ ŽVĖRININKYSTĖ							
Weislinės triušininkystės ir kailinės žvėrininkystės tikslas – gerinti veislines ir produktyviasias triušių ir kailinių žvėrelių savybes, gerinti selekciją, veisti ir platinti aukštos kokybės genetinę medžiagą.							
Pirmasis uždavinys –	Veislinių triušių skaičius, tūkst. vnt.						Pripažinta veislinių

didinti veislinių triušių ir palaikyti stabilų kailinių žvėrelių skaičių.	12	13	15	16	17	19	triušių ir kailinių žvėrelių augintojų asociacija
	Veislinių kailinių žvėrelių skaičius, vnt.						Pripažinta veislinių triušių ir kailinių žvėrelių augintojų asociacija
Priemonė – teikti paramą kilmės knygoms tvarkyti.	426	420	420	420	420	420	ŽŪM
	Valstybės pagalba (paramos intensyvumas), proc.						
Trečiasis uždavinys – sukurti ir įdiegti žvėrelių vertintojų rengimo sistemą.	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	iki 100	
	Sukurta ir įdiegta žvėrelių vertintojų rengimo sistema						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija, pripažinta veislinių triušių ir kailinių žvėrelių augintojų asociacija
Priemonė – parengti reikalingą teisinę bazę.	Parengti teisės aktai						Valstybinės ūkinių gyvūnų veislininkystės priežiūros institucija
			X				
LIETUVOS ŪKINIŲ GYVŪNŲ GENETINIAI IŠTEKLIAI							
Veislinių genofondinių ūkinių gyvūnų veislininkystės tikslas – įgyvendinant Biologinės įvairovės konvencijos tikslus, palaikyti šalies ūkinių gyvūnų biologinę įvairovę išsaugant ūkinių gyvūnų nacionalinius genetinius išteklius, siekiant įtvirtinti susidariusius išskirtinius veislių požymius juos veisti grynuoju veisimu.							
Pirmasis uždavinys – palaikyti ir išsaugoti selekcinis branduolius pagal Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo	Selekcinį branduolių palaikymas ir išsaugojimas						LSMU GI, UAB „Lietuvos žirgynas“, UAB Šeduvos avininkystė, privatūs augintojai, pripažinta nykstančių
	X	X	X	X	X	X	

programą.							ūkinių gyvūnų augintojų asociacija ŽŪM
Priemonė – skirti valstybės finansavimą selekciniams branduoliams palaikyti (in situ).	Valstybės lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM
	1 050,5	1 144,8	1 144,8	1 144,8	1 144,8	1 144,8	
Antrasis uždavinys – didinti saugomų selekcinių branduolių skaičių privalomai genealoginei struktūrai išlaikyti.	Selekcinių branduolių skaičius, vnt.						LSMU GI, UAB Lietuvos žirgynas, UAB Šeduvos avininkystė, privatūs augintojai, pripažinta nykstančių ūkinių gyvūnų augintojų asociacija, ŽŪM
	14	17	18	18	19	19	
Priemonė – parengti reikalingą teisinę bazę.	Parengti teisės aktai						ŽŪM
			X				
Trečiasis uždavinys – vykdyti nuolatinę nykstančių veislių stebėseną.	Užtikrinta nuolatinė stebėseną						Pripažinta nykstančių ūkinių gyvūnų augintojų asociacija
	X	X	X	X	X	X	
Priemonė – skirti valstybės finansavimą nuolatinei nykstančių veislių stebėsenai.	Valstybės biudžeto lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM
	34,7	34,7	34,7	34,7	34,7	34,7	
Ketvirtasis uždavinys – kaupti vietinių veislių ūkinių gyvūnų spermą,	Sukauptos kolekcijos						LSMU, pripažinta nykstančių ūkinių gyvūnų augintojų asociacija
	X	X	X	X	X	X	

embrionus, ovocitus, DNR somatines ląsteles populiacijų atkūrimo po enzootijų tikslais.							
Priemonė – skirti valstybės finansavimą (ex situ).	Valstybės biudžeto lėšos, tūkst. Eur						ŽŪM
	23,3	39,0	39,0	39,0	39,0	39,0	

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-683](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16992

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. gegužės 4 d. įsakymo Nr. 3D-281 „Dėl Ūkinių gyvūnų veislininkystės plėtojimo ir rėmimo 2016–2020 m. programos patvirtinimo“ pakeitimo